

Sprawa C-409/23**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

4 lipca 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Hoge Raad der Nederlanden (Niderlandy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

30 czerwca 2023 r.

Strona skarżąca:

Arvato Finance BV

Strona pozwana:

MI

Przedmiot postępowania głównego

Postępowanie główne dotyczy nieuregulowanego długu w kontekście zakupu przez internet z wykorzystaniem usługi płatności odroczonej.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony na podstawie art. 267 TFUE dotyczy roszczenia powstałego w związku z usługą płatności odroczonej oraz tego, jak roszczenia takie należy oceniać w świetle dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (zwanej dalej „dyrektywą w sprawie kredytu konsumenckiego”).

Pytania prejudycjalne

- 1) Czy odsetki za zwłokę i koszty pozasądowe zaliczają się do całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta w rozumieniu art. 3 lit. g) dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego i czy należy uwzględnić je przy ocenie tego, czy ma miejsce umowa o kredyt „nieoprocentowany i wolny od wszelkich opłat” lub o kredyt z „wymogiem uiszczenia jedynie nieznacznych opłat” w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. f) dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego?
- 2) Czy dla odpowiedzi na pytanie pierwsze znaczenie ma to, czy odsetki za zwłokę i koszty pozasądowe są wymagalne z mocy prawa czy na podstawie zastrzeżenia umownego? Czy w przypadku odsetek za zwłokę i kosztów pozasądowych zastrzeżonych umownie znaczenie ma to, czy te odsetki i koszty są wyższe niż odsetki i koszty, jakie w przypadku braku zastrzeżenia byłyby należne z mocy prawa?

Powołane przepisy prawa Unii

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG: art. 2, 3, 5, 10 i 19.

Powołane przepisy prawa krajowego

Burgerlijk Wetboek (kodeks cywilny): księga 6 art. 96 (szkoda majątkowa), księga 7 art. 57–73 (transpozycja dyrektywy 2008/48).

Besluit van 16 oktober 1991 (rozporządzenie z dnia 16 października 1991 r., zwane dalej „rozporządzeniem o rekompensacie kredytowej”).

Wet van 28 september 2006, houdende regels met betrekking tot de financiële markten en het toezicht daarop (ustawa z dnia 28 września 2006 r. o regulacji rynków finansowych i nadzoru nad nimi, zwana dalej „ustawą o nadzorze finansowym”): art. 1:20 (wyłączenie z zakresu stosowania) i art. 4:32 i nast. (wyłączenie z zakresu stosowania).

Besluit van 12 oktober 2006, houdende regels met betrekking tot het gedragstoezicht op financiële ondernemingen (rozporządzenie z dnia 12 października 2006 r. o nadzorze nad prowadzeniem działalności przez przedsiębiorstwa finansowe (zwane dalej „rozporządzeniem o nadzorze nad działalnością przedsiębiorstw finansowych”): art. 1 (definicja „całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta”).

Besluit van 15 november 2006 (rozporządzenie z dnia 15 listopada 2006 r., zwane dalej „rozporządzeniem o zwolnieniu z nadzoru finansowego”): art. 3c i 43

(bezpłatne udzielanie odroczenia płatności jest zwolnione z obowiązku uzyskania zezwolenia w ramach ustawy o nadzorze finansowym).

Besluit van 27 maart 2012 (rozporządzenie z dnia 27 marca 2012 r.) (rozporządzenie o rekompensacie za pozasądowe koszty windykacji).

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 Arvato jest dostawcą usługi płatności odroczonej o nazwie AfterPay. Podczas zakupów przez internet dany sklep internetowy oferuje klientowi AfterPay jako jedną z metod płatności.
- 2 W dniu 27 lutego 2019 r. lub w okolicach tej daty MI zakupiła trzy produkty w sklepie internetowym jako konsument. Skorzystała z metody płatności AfterPay za wynoszącą 1 EUR opłatą *payment fee* (ang. opłata za płatność).
- 3 Warunki płatności Arvato stanowią między innymi, co następuje:
 - po akceptacji przez AfterPay klient może uregulować płatność w sposób zwalniający z zobowiązania jedynie na rzecz AfterPay;
 - termin płatności wynosi 14 dni, chyba że uzgodniono inaczej;
 - jeżeli w ciągu 14 dni klient nie dokona spłaty należności, kwota zobowiązania staje się wymagalna natychmiast i bez dalszego zawiadomienia;
 - brak spłaty w tym terminie skutkuje kolejno: 1) upomnieniem o zapłatę, 2) drugim pisemnym upomnieniem o zapłatę wraz z dodatkowymi kosztami administracyjnymi, 3) wezwaniem do zapłaty wraz z ponownie zwiększonymi kosztami administracyjnymi;
 - odsetki ustawowe są wymagalne od dnia, w którym klient popadł w zwłokę, podobnie jak koszty administracyjne zgodnie z przepisami o rekompensacie za pozasądowe koszty windykacji (art. 96 księgi 6 kodeksu cywilnego).
- 4 W dniu 27 lutego 2019 r. za pośrednictwem poczty elektronicznej Arvato przekazało MI podsumowanie płatności. Na podsumowaniu widnieje wynosząca 38,97 EUR kwota całkowita wraz z podatkiem VAT, z czego 1 EUR stanowi *payment fee*. Widnieje tam również termin płatności wyznaczony na dzień 13 marca 2019 r.
- 5 Arvato, po wysłaniu różnych upomnień o zapłatę, w dniu 6 grudnia 2019 r. wysłało do MI wezwanie do uregulowania płatności za zamówione produkty oraz *payment fee*.
- 6 Arvato wystąpiło do kantonrechter te Arnhem (sądu rejonowego w Arnhem) o zasądzenie od MI zapłaty kwoty 80,20 EUR (czyli kwoty zobowiązania wraz z kosztami windykacji) powiększonej o odsetki ustawowe od kwoty 38,97 EUR

naliczane od dnia 9 października 2020 r. Arvato zmniejszyło swoje roszczenie poprzez rezygnację z odzyskania *payment fee*.

- 7 Kantonrechter skierował 20 pytań prejudycjalnych do sądu odsyłającego, tj. Hoge Raad (sądu najwyższego Niderlandów), który z kolei zwraca się do Trybunału z dwoma pytaniami prejudycjalnymi.

Istotne argumenty stron w postępowaniu głównym

- 8 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie zawiera żadnych informacji w tym zakresie.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania

- 9 Odsetki za zwłokę i koszty pozasądowe odnoszą się do odsetek i rekompensaty za koszty odzyskania wierzytelności na drodze pozasądowej, które – czy to na podstawie umowy o kredyt, czy to z mocy prawa – stają się wymagalne, jeżeli kredytobiorca nie wywiązuje się z obowiązku zapłaty wynikającego z umowy o kredyt.
- 10 Dłużnicy, którzy z mocy prawa zobowiązani są do zapłaty rekompensaty za szkodę, na podstawie art. 96 ust. 2 lit. c) księgi 6 kodeksu cywilnego są zobowiązani również do pokrycia zasadnych kosztów odzyskania wierzytelności na drodze pozasądowej. Jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną, która nie prowadzi działalności zawodowej ani gospodarczej, wówczas zgodnie z art. 96 ust. 5 księgi 6 kodeksu cywilnego za koszty te nie można naliczyć rekompensaty wyższej niż wynika to z dekretu o rekompensacie za pozasądowe koszty windykacji. Rekompensata ta stanowi odsetek od kwoty głównej, który jest tym niższy, im wyższa jest kwota główna; rekompensata wynosi minimalnie 40 EUR, a maksymalnie 6775 EUR.
- 11 W przypadku umów o kredyt, do których zastosowanie ma dyrektywa w sprawie kredytu konsumenckiego – a które w związku z tym nie są objęte wyłączeniem przewidzianym w art. 2 ust. 2 lit. f) dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego [art. 58 ust. 2 lit. e) księgi 7 kodeksu cywilnego] – art. 76 ust. 4 księgi 7 kodeksu cywilnego zakazuje kredytodawcy zastrzegania w umowie wyższej rekompensaty kredytowej niż przewidziano to w dekrete o rekompensacie kredytowej lub obciążania dłużnika taką rekompensatą kredytową. Ta maksymalna dopuszczalna rekompensata kredytowa dotyczy również odsetek za zwłokę i koszty pozasądowe. Kredytodawca nie może w związku z tym na podstawie dekretu o rekompensacie za pozasądowe koszty windykacji dochodzić rekompensaty, która przekraczałaby maksymalną dopuszczalną rekompensatę kredytową.
- 12 Z dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego oraz orzecznictwa TSUE dotyczącego tej dyrektywy nie można z całą pewnością wywnioskować, czy

należy udzielić odpowiedzi twierdzącej czy przeczącej na pytania o to, czy odsetki za zwłokę i koszty pozasądowe należy potraktować jako koszty kredytu oraz o to, czy należy uwzględnić je przy ocenie tego, czy mamy do czynienia z umową o kredyt „nieoprocentowany i wolny od wszelkich opłat” lub o kredyt z „wymogiem uiszczenia jedynie nieznacznych opłat”. Oprócz przesłanek prowadzących do odpowiedzi twierdzącej istnieją również argumenty przemawiające za udzieleniem innej odpowiedzi.

13 Dwa poniższe elementy przemawiają za odpowiedzią twierdzącą na pytanie pierwsze:

- I) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału art. 3 lit. g) dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego zawiera szeroką definicję pojęcia „całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta”, bez ograniczeń co do rodzaju lub uzasadnienia kosztów, jakie w ramach umowy o kredyt można nałożyć na konsumenta (zob. na przykład wyrok C-84/19).
- II) Z informacji udzielanych przed zawarciem umowy, dostarczenie których jest obowiązkowe na mocy art. 5 dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego, wynika, że dyrektywa ta opiera się na założeniu, iż przy zawieraniu umowy o kredyt odsetki za zwłokę oraz wszelkie opłaty z tytułu zaległości w spłacie można zaliczyć do przewidzianych w art. 3 lit. g) teże dyrektywy „kosztów, które konsument” (w przypadku opóźnienia płatności) „jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, które to koszty znane są kredytodawcy”.

14 Trzy poniższe elementy przemawiają za odpowiedzią przeczącą na pytanie pierwsze:

- I) Wyłączenie „umów o kredyt nieoprocentowany i wolny od wszelkich opłat” przewidziane w art. 2 ust. 2 lit. f) dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego pozbawione byłoby znaczenia, jeżeli do wchodzących w zakres tego wyłączenia odsetek i opłat wchodzić miałyby również należne już z mocy prawa odsetki i koszty pozasądowe wynikające ze zwłoki w spłacie zobowiązania.
- II) Odpowiedź twierdząca mogłaby skutkować sytuacją, w której dostawca towarów, który w swoich ogólnych warunkach zastrzega wymagalność odsetek za zwłokę i kosztów pozasądowych, byłby objęty zakresem dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego w razie umieszczenia terminu płatności na fakturze dla konsumenta.
- III) Powód do zaliczenia opłat z tytułu zaległości w spłacie do „całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta” istnieje dopiero wówczas, gdy warunki, na których udzielono kredytu oraz inne okoliczności danej sprawy dają podstawy do tego, by przyjąć, że wymagalność opłat z tytułu zaległości w spłacie stanowi część modelu biznesowego kredytodawcy.

- 15 W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, a tym bardziej w przypadku udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie drugie, umowy o kredyt zawierane z konsumentami przez dostawców usług płatności odroczonej z reguły nie byłyby wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego, w postaci wdrożonej w sekcji 1 tytułu 2A księgi 7 kodeksu cywilnego.
- 16 Odpowiedź na powyższe pytania jest zatem niezbędna do ustalenia, jakich kosztów Arvato może dochodzić od MI na mocy prawa krajowego.

DOKUMENT ROBOCZY